

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำของสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้า ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณ (Quantitative research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยศึกษาชุมชนในพื้นที่การปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรเป้าหมาย

กลุ่มประชากรเป้าหมายที่ใช้ในงานวิจัยนี้ คือ สมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้า ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร จำนวน 549 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง, 2556)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (สมเดช บุญประจักษ์, 2551, หน้า 155-156) ได้ขนาดตัวอย่าง 226 คน

โดยทำการเลือกหน่วยตัวอย่างโดยบังเอิญ (accidental sampling) หรือการเลือกหน่วยตัวอย่างแบบตามสะดวก (convenience sampling) เนื่องจากมีกลุ่มตัวอย่างขนาดเล็ก และกำหนดเงื่อนไขตามที่ผู้วิจัยกำหนด โดยการวิจัยนี้มีเงื่อนไขคือ ตัวอย่างจะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้าเพื่อการเกษตร ที่อยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaires) และแบบสัมภาษณ์ (Interviews Form) โดยศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมากำหนดขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่จะศึกษาและตรงตามวัตถุประสงค์ โดยแบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา สถานะรายได้ อาชีพ การอยู่อาศัย พื้นที่ในการทำการเกษตร

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับทุนทางสังคมของชุมชน ในด้านเครือข่ายของชุมชน ด้านบรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน และด้านความไว้วางใจ

1. ด้านเครือข่ายของชุมชน มีจำนวน 6 ข้อ เป็นคำถามปลายเปิด โดยผู้วิจัยได้กำหนดให้ระดับทุนทางสังคมด้านนี้ ไว้ดังนี้

จำนวนรวมของกลุ่มที่ตัวอย่างมีส่วนร่วมด้วย 0 กลุ่ม ให้คะแนนเท่ากับ 0 หมายถึงไม่มีทุนทางสังคม

จำนวนรวมของกลุ่มที่ตัวอย่างมีส่วนร่วมด้วย 1-2 กลุ่ม ให้คะแนนเท่ากับ 1 หมายถึงทุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ

จำนวนรวมของกลุ่มที่ตัวอย่างมีส่วนร่วมด้วย 3-4 กลุ่ม ให้คะแนนเท่ากับ 2 หมายถึงทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

จำนวนรวมของกลุ่มที่ตัวอย่างมีส่วนร่วมด้วยมากกว่า 5 กลุ่ม ให้คะแนนเท่ากับ 3 หมายถึงทุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง

2. ด้านบรรทัดฐานของการพึ่งพาอาศัยกัน มีจำนวน 13 ข้อ เป็นแบบมาตรวัดแบบไลเกอร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่เห็นด้วยเลย	ให้คะแนนเท่ากับ 0

จากนั้นนำมาคำนวณหาระดับทุนทางสังคม โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายไว้

ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.76 - 5.00	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 3.75 - 2.51	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.26 - 2.50	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 - 1.25	หมายถึง ไม่มีทุนทางสังคม

3. ด้านความไว้วางใจ มีจำนวน 8 ข้อ เป็นแบบมาตรวัดแบบไลเกอร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 5
เห็นด้วยมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
เห็นด้วยปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
เห็นด้วยน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
เห็นด้วยน้อยที่สุด	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่เห็นด้วยเลย	ให้คะแนนเท่ากับ 0

จากนั้นนำมาคำนวณหาระดับทุนทางสังคม โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายไว้ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.76 – 5.00	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.75	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.26 – 2.51	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.25	หมายถึง ไม่มีทุนทางสังคม

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโรงการบริหารจัดการและจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรแบบมีส่วนร่วม โดยการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า ในแต่ละกระบวนการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและตรวจสอบ เป็นแบบมาตรวัดแบบไลเกิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์ ดังนี้

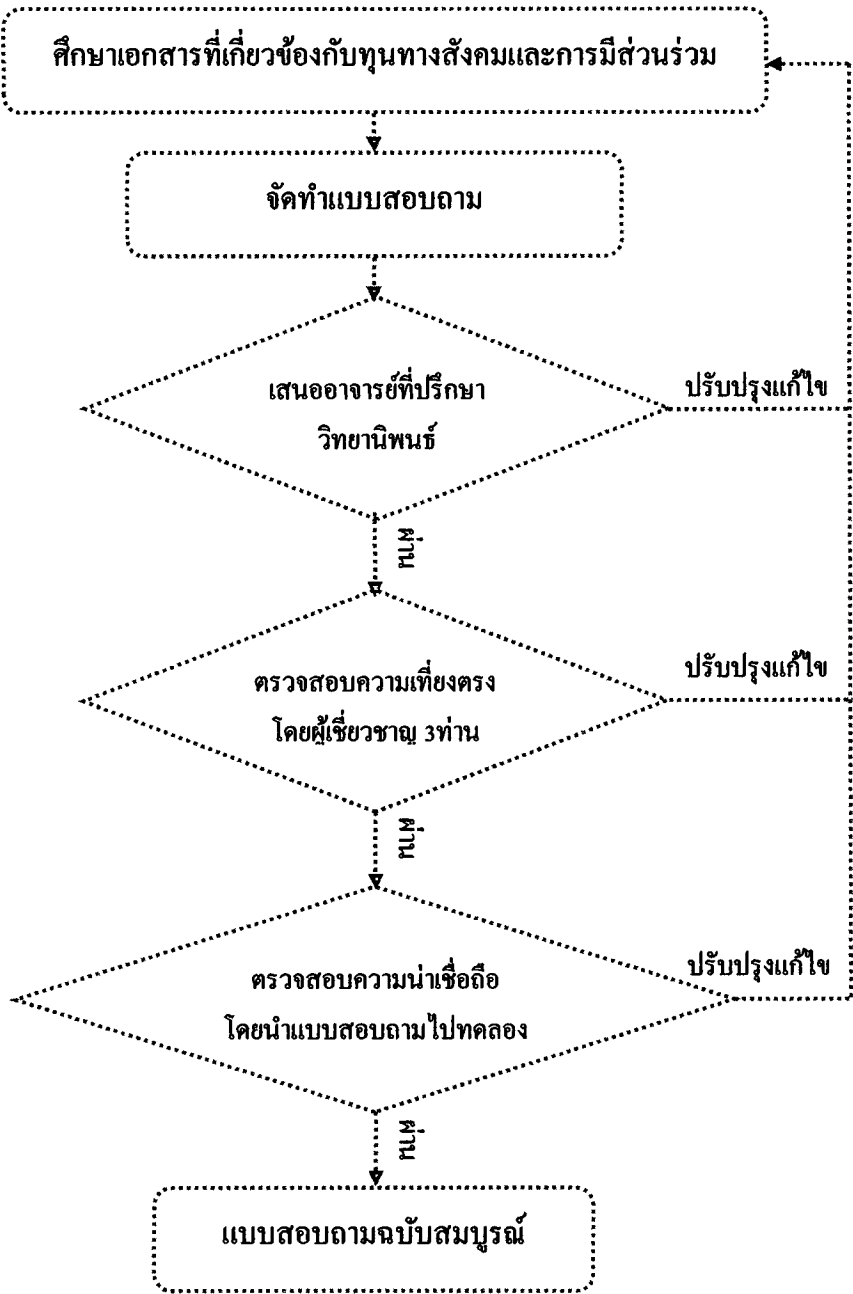
มีส่วนร่วมมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 5
มีส่วนร่วมค่อนข้างมาก	ให้คะแนนเท่ากับ 4
มีส่วนร่วมปานกลาง	ให้คะแนนเท่ากับ 3
มีส่วนร่วมค่อนข้างน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 2
มีส่วนร่วมน้อย	ให้คะแนนเท่ากับ 1
ไม่มีส่วนร่วมเลย	ให้คะแนนเท่ากับ 0

จากนั้นนำไปคำนวณหาค่าระดับการมีส่วนร่วม โดยให้เกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 3.76 – 5.00	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.75	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.26 – 2.51	หมายถึง ทุนทางสังคมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 0.00 – 1.25	หมายถึง ไม่มีทุนทางสังคม

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการเก็บข้อมูล

1. ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับทุนทางสังคมและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการและจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรแบบมีส่วนร่วม เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการกำหนดโครงสร้างคำถามในแบบสอบถามที่จะจัดเก็บ
2. ผู้วิจัยจะจัดทำแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลของทุนทางสังคม และการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการและจัดสรรน้ำเพื่อการเกษตรแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ทราบถึงระดับของทุนทางสังคมและระดับการมีส่วนร่วม
3. นำแบบสอบถามที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไข
4. ตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยทำการตรวจสอบความถูกต้องตรงต่อเนื้อหาภาษาที่ใช้ในการสื่อความหมายตรงตามที่ต้องการสอบถามข้อมูลในประเด็นนั้นๆ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบแก้ไขให้มีความเที่ยงตรง และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence: IOC) (ดูค่า IOC โดยละเอียดได้ในภาคผนวก ข)
5. จากนั้นนำไปตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ด้วยการนำแบบทดสอบหรือเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ใกล้เคียงกับสมาชิกกลุ่มสูบน้ำพลังไฟฟ้า องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยดง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร จำนวน 30 คน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความน่าเชื่อถือด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) มีค่าเท่ากับ 0.94
6. ได้แบบสอบถามที่ตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ (ดูแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในภาคผนวก ค) (ดูภาพ 6 ประกอบ)
7. นำไปเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะทำการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถาม จากขนาดตัวอย่างจำนวน 232 ตัวอย่าง
8. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เพื่อนำมาสร้างแบบสัมภาษณ์ (ดูแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ในภาคผนวก ค) เพื่อเก็บข้อมูลในประเด็นที่ต้องการเพิ่มเติม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ตรวจสอบ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์นั้น ตรงต่อวัตถุประสงค์ และประเด็นที่ต้องการ
9. นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยจะทำการจัดเก็บข้อมูลด้วยตนเองด้วยการลงเก็บข้อมูลภาคสนาม จำนวน 24 ตัวอย่าง โดยทำการเลือกหน่วยตัวอย่างโดยบังเอิญ (accidental sampling)

ภาพ 6 แผนผังขั้นตอนการจัดทำแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะทำการวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล ทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้จากการออกเก็บข้อมูล
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลในพื้นที่จริง โดยใช้สถิติทางสังคมศาสตร์ที่เหมาะสม
3. จัดหมวดหมู่ข้อมูลเชิงคุณภาพได้จากการสัมภาษณ์ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลประกอบกับข้อมูลเชิงปริมาณจากข้อที่ 2
4. อภิปรายผลของข้อมูลที่ได้ พร้อมกับพิจารณา เพื่อหาข้อเสนอแนะ หรือแนวทางของความสัมพันธ์ของทุนทางสังคมจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมในกลุ่มผู้นำพลังไฟฟ้าตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การนำเสนอข้อมูล

การวิจัยนี้ใช้การนำเสนอข้อมูลโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และนำเสนอผลการศึกษาวิจัยในรูปแบบของตารางและภาพประกอบ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไป ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย (Descriptive Statistic)
2. ข้อมูลทุนทางสังคมและการมีส่วนร่วมในการจัดการน้ำ ใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation; S.D.)
3. หาค่าความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยใช้ t-test และ F-test